

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

Ректор
Центральноукраїнського
національного технічного
університету

В. Кропівний

«27» квітня 2021р.

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АКРЕДИТАЦІЙНОГО
МОНІТОРІНГУ В ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ
ТЕХНІЧНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ

УХВАЛЕНО

Вченою радою ЦНТУ

Протокол № 9

від «26» квітня 2021р.

ПОГОДЖЕНО

Голова студентської ради ЦНТУ

А.Коряк А.Коряк

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Положення про проведення внутрішнього акредитаційного моніторингу (далі – Положення) в Центральноукраїнському національному технічному університеті (далі – Університет) є складовою частиною вищої освіти Університету. Положенням визначаються основні засади, послідовність та особливості проведення внутрішнього моніторингу перед акредитацією освітньої програми спеціальності.

Положення розроблене відповідно до Закону України «Про вищу освіту», з урахуванням вимог Законів України «Про освіту», Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015), «Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 11.07.2019 № 977, Статуту Університету, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1187 (в редакції постанови Кабінету Міністрів України від 10 травня 2018 року № 347), інших нормативно-правових актів у сфері вищої освіти.

Вимоги Положення є обов'язковими для усіх структурних підрозділів та учасників освітнього процесу в Університеті.

У цьому Положенні терміни вживаються в такому значенні:

здобувачі освіти – вихованці, учні, студенти, курсанти, слухачі, стажисти, клінічні ординатори, аспіранти (ад'юнкти), докторанти, інші особи, які здобувають освіту за будь-яким видом та формою здобуття освіти;

індивідуальна освітня траєкторія – персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план;

індивідуальний навчальний план – документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та створюється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів. До індивідуального навчального плану входять обов'язкові компоненти (навчальні дисципліни, практики, курсові роботи тощо) освітньої програми і дисципліни (види робіт), обрані здобувачем освіти в порядку реалізації свого права на вибір 25% обсягу програми підготовки;

компетентність – динамічна комбінація знань, умінь, навичок, способів мислення, поглядів, цінностей, інших особистих якостей, що визначає здатність особи успішно провадити професійну та/або подальшу навчальну діяльність;

кредит ЄКТС – одиниця вимірювання навчального навантаження здобувача вищої освіти, необхідного для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Обсяг одного кредиту ЄКТС становить 30 годин. Як

правило, при рівномірному розподілі навчального часу з дисциплін в семестрі, один кредит ЄКТС відповідає навчальному навантаженню у три академічні години навчальних занять та самостійної роботи у навчальному тижні, не включає в себе час, відведений для підсумкового контролю;

навантаження здобувача вищої освіти – час, який необхідний здобувачу для досягнення визначених (очікуваних) результатів навчання. Цей час включає всі види навчальної роботи: лекції, семінарські, практичні, лабораторні заняття, самостійну роботу, контрольні заходи, проходження навчальних та виробничих практик тощо;

освітній процес – система науково-методичних і педагогічних заходів, спрямованих на набуття, примноження і використання знань, умінь та інших компетентностей в осіб, які навчаються, а також на формування гармонійно розвиненої особистості;

освітня діяльність – діяльність суб'єкта освітньої діяльності, спрямована на організацію, забезпечення та реалізацію освітнього процесу у формальній та/або неформальній освіті;

освітня (освітньо-професійна, освітньо-наукова) програма – система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

перезарахування/трансфер кредитів – процес визнання кредитів, присвоєних в іншому закладі вищої освіти, з метою отримання кваліфікації. Кредити, присвоєні учасникам в межах однієї освітньої програми певного закладу освіти, можуть бути переведені для накопичування в іншій програмі, запропонованій тим самим або іншим закладом освіти, оскільки результати навчання задовольняють деякі або всі вимоги конкретної програми, її частини або кваліфікації;

програмні компетентності – найбільш важливі компетентності, що визначають специфіку програми та включаються в Профіль програми.

Очікується, що програмні компетентності однакових програм в різних університетах є подібними чи порівнюваними між собою;

програмні результати навчання – узгоджений набір 15-20 тверджень, які виражають те, що студент повинен знати, розуміти та бути здатним виконувати після успішного завершення освітньої програми;

профіль програми – невід'ємна частина опису програми, створена для представлення в усталеній формі основної інформації про освітню програму. Дозволяє точно позиціонувати освітню програму серед інших, співвіднести з тематикою наукових досліджень, що полегшує її розуміння всіма основними зацікавленими особами (стейкхолдерами): студентами, роботодавцями, дослідниками, викладачами, агенціями забезпечення якості тощо. Визначає предметну область, до якої належить дана освітня програма, її освітній рівень та специфічні особливості даної програми, які відрізняють її від інших подібних програм;

результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення,

погляди, цінності, інші особисті якості, набуті в процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів;

рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, визначених, як правило, стандартом освіти, та які відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій;

стейкхолдери університету – зацікавлені сторони, фізичні та юридичні особи, які мають легітимний інтерес щодо освітньої діяльності університету, тобто певною мірою залежать від неї або можуть на неї впливати.

Зокрема, до стейкхолдерів університету належать: роботодавці; здобувачі вищої освіти (студенти, аспіранти, докторанти), майбутні вступники та їх батьки; науково-педагогічні працівники та навчально-допоміжний персонал університету; тощо;

структурно-логічна схема підготовки – це наукове і методичне обґрунтування процесу реалізації освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки та основа для створення навчального та робочого навчального планів;

студентоцентрикований підхід – розглядає здобувача вищої освіти як суб'єкта з власними унікальними інтересами, потребами і досвідом, спроможного бути самостійним і відповідальним учасником освітнього процесу. Студентоцентрикований підхід передбачає розроблення освітніх програм, які зосереджуються на результатах навчання, ураховують особливості пріоритетів особи, що навчається, ґрунтуються на реалістичності запланованого навчального навантаження, яке узгоджується із тривалістю освітньої програми, передбачає взаємоповагу між студентом і викладачем, реальну вибірковість дисциплін, участь студентів у системі внутрішнього забезпечення якості Університету;

ступінь – кваліфікація вищої освіти, що, як правило, присвоюється після успішного завершення освітньої програми на певному циклі/рівні вищої освіти.

Soft skills (т.зв. “м’які навички”, “соціальні навички” чи “навички успішності”) – дозволяють випускникам ЗВО бути успішними на своєму робочому місці. До soft skills зараховують навички комунікації, лідерство, здатність брати на себе відповідальність, працювати в критичних умовах, вміння полагоджувати конфлікти, працювати в команді, управляти своїм часом, розуміння важливості deadline (вчасного виконання поставлених завдань), здатність логічно і критично мислити, самостійно приймати рішення, креативність тощо. Іноді до соціальних навичок також зараховують знання іноземних мов, в першу чергу англійської мови. ЗВО повинен мати власну політику стосовно розвитку soft skills у своїх здобувачів вищої освіти та викладачів. Ця політика також зумовлює співпрацю з працедавцями та випускниками, впливає на репутаційний капітал ЗВО. Іноді вживається синонімічний термін transferable skills (навички, що їх можна переносити). Мова йде про навички, що вважаються цінними на будь-якому робочому місці, незалежно від професійної сфери.

2. ВІДПОВІДАЛЬНІ ОСОБИ ЗА ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АКРЕДИТАЦІЙНОГО МОНІТОРІНГУ

Основним перевіряючим органом організації освітнього процесу за певною освітньою програмою та відповідних акредитаційних матеріалів являється науково-методична рада ЦНТУ (надалі – НМР).

Науково-методична рада є колективним дорадчим (експертно-консультативним) органом, що покликаний сприяти реалізації державної освітньої політики в університеті з питань його науково-методичного забезпечення відповідно до вимог світових стандартів і сучасного ринку праці.

До складу науково-методичної ради входять: голова ради (проректор з наукової роботи університету), проректор з науково-педагогічної роботи, декани факультетів та особи професорсько-викладацького складу та інші працівники університету, які мають необхідний досвід ведення науково-методичної роботи, секретар.

Персональний склад науково-методичної ради формується і затверджується наказом ректора.

Для проведення внутрішнього акредитаційного моніторингу НМР може залучати незацікавлених осіб з числа науково-педагогічних працівників ЦНТУ (як правило тих, що являються експертами та галузевими експертами НАЗЯВО).

3. ПРАВА ТА ОBOB'ЯЗКИ ПЕРЕВІРЯЮЧИХ ОСІБ ВНУТРІШНЬОГО АКРЕДИТАЦІЙНОГО МОНІТОРІНГУ

Учасниками внутрішнього акредитаційного моніторингу є гарант відповідної освітньої програми з одного боку та працівники університету з числа членів НМР та залучених нею фахівців, провідних науково-педагогічних працівників ЦНТУ (як правило тих, що являються експертами та галузевими експертами НАЗЯВО) з іншого боку.

Перевіряюча особа/особи мають володіти потрібними знаннями та навичками, що дають їй змогу ефективно здійснювати оцінювання якості освітніх програм та освітньої діяльності університету за цими програмами та розробляти рекомендації щодо покращення якості вищої освіти за відповідними спеціальностями. Під час здійснення внутрішнього акредитаційного моніторингу вони зобов'язані здійснювати свої функції добросовісно, неупереджено і добросовісно.

Перевіряючі особи повинні знати:

1) вимоги Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;

2) критерії, викладені в додатку до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти;

- 3) правові засади функціонування університету;
- 4) Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості вищої освіти в Європейському просторі вищої освіти (ESG-2015).

Внутрішній перевіряючий повинен володіти методами оцінювання якості освітніх програм та освітньої діяльності університету за відповідними програмами, у тому числі вміти:

- 1) установлювати відповідність/невідповідність змісту підготовки здобувачів вищої освіти і випускників освітньої програми стандартам вищої освіти;
- 2) аналізувати, систематизувати й узагальнювати інформацію, що стосується освітньої програми та діяльності закладу за програмою;
- 3) проводити аналіз внутрішньої документації університету, пов'язаної з розробленням та реалізацією освітньої програми, а також програм практик, методичних матеріалів, розроблених для реалізації освітньої програми, інших матеріалів, що забезпечують якість освіти тощо;
- 4) здійснювати збір інформації шляхом опитування, анкетування, інтерв'ювання та інших методів, а також обробку й узагальнення цієї інформації;
- 5) оцінювати різноманітні ресурси університету;
- 6) взаємодіяти в процесі проведення внутрішнього акредитаційного моніторингу з іншими перевіряючими особами;
- 7) узагальнювати результати внутрішнього акредитаційного моніторингу;
- 8) надавати обґрунтовані висновки за результатами внутрішнього акредитаційного моніторингу;
- 9) вносити пропозиції на розгляд НМР щодо вдосконалення системи забезпечення якості вищої освіти університету, його освітньої діяльності, внесення змін і доповнень до освітньої програми.

Під час внутрішнього акредитаційного моніторингу перевіряюча особа має право:

- 1) безперешкодного доступу до документації університету, потрібної для проведення моніторингу;
- 3) отримувати від гаранта освітньої програми інформацію, потрібну для проведення внутрішнього акредитаційного моніторингу;
- 4) проводити опитування учасників освітнього процесу за даною освітньою програмою, отримувати від них потрібну інформацію.

Перевіряючий не має права:

- 1) спілкуватися з працівниками закладу авторитарно, не підтримувати атмосфери взаємної поваги;
- 2) публічно розголошувати інформацію щодо результатів моніторингу.

4. ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АКРЕДИТАЦІЙНОГО МОНІТОРІНГУ

Задля забезпечення успішного проходження акредитації Освітньої програми, науково-методичною радою університету (НМР) з залученням фахівців та незацікавлених осіб з числа науково-педагогічних працівників ЦНТУ (як правило тих, що являються експертами та галузевими експертами НАЗЯВО), проводиться перевірка стану готовності до акредитації освітньої

програми.

На першому етапі за рік до проведення акредитації проводиться внутрішній акредитаційний моніторинг освітньої програми. Перевірка здійснюється згідно Критеріїв оцінювання якості освітньої програми (Додаток до Положення про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти (пункт 6 розділу I):

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність

Критерій 6. Людські ресурси

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми

Критерій 9. Прозорість та публічність

Критерій 10. Навчання через дослідження.

На другому етапі акредитаційного моніторингу за 2-3 місяці до дати завантаження с систему НАЗЯВО сформованих відомостей самоаналізу, проводиться їх обов'язкова перевірка науково-методичною радою університету (НМР) з залученням фахівців та незацікавлених осіб з числа науково-педагогічних працівників ЦНТУ (як правило тих, що являються експертами та галузевими експертами НАЗЯВО).

В результаті проведеної перевірки, можуть надаватися рекомендації з виправлення виявлених недоліків. Члени НМР мають забезпечити обов'язкове ознайомлення з ним гаранта освітньої програми, а той, в свою чергу, групи забезпечення спеціальності.

За потреби, має відбутися вдосконалення Освітніх програм, внутрішньої системи якості освітньої діяльності та організації освітнього процесу в університеті.

5. ОСВІТНІ ПРОГРАМИ ЯК ОБ'ЄКТ ВНУТРІШНЬОГО АКРЕДИТАЦІЙНОГО МОНІТОРІНГУ

Освітня діяльність в Університеті на різних рівнях освіти здійснюється за відповідними освітньо-професійними, освітньо-науковими програмами (надалі – Освітні програми).

Освітні програми Університету спрямовані: на здобуття особами, які навчаються, вищої освіти за ступенями бакалавра, магістра, доктора філософії.

Обсяг Освітніх програм вищої освіти визначається у кредитах ЄКТС і складають, як правило (якщо інше не визначене стандартом):

- за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти – 240 кредитів ЄКТС;

Для здобуття освітнього ступеня бакалавра на основі освітнього ступеня молодшого бакалавра або на основі фахової передвищої освіти – Університет має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

- за другим (магістерським) рівнем вищої освіти навчання здійснюється за освітньо-професійною або за освітньо-науковою програмою:

- обсяг освітньо-професійної програми підготовки магістра в Університеті становить 90-120 кредитів ЄКТС;

- обсяг освітньо-наукової програми – 120 кредитів ЄКТС. При цьому освітньо-наукова програма магістра обов'язково включає дослідницьку (наукову) компоненту обсягом не менше 30 відсотків;

- обсяг освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії становить 30-60 кредитів ЄКТС.

Освітня програма повинна містити: перелік освітніх компонентів; їх логічну послідовність; вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою; кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані програмні результати навчання (компетентності), якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти.

Вимоги до освітньої програми, які регламентовані стандартами вищої освіти відповідно до пункту 3 статті 10 Закону України «Про вищу освіту»:

- обсяг кредитів ЄКТС, необхідний для здобуття відповідного ступеня вищої освіти;
- перелік компетентностей випускника;
- нормативний зміст підготовки здобувачів вищої освіти, сформульований у термінах результатів навчання;
- форми атестації здобувачів вищої освіти;
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти;
- вимоги професійних стандартів (у разі їх наявності).

Зміст освітньої програми повинен мати чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, становлять логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дають можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Зміст освітньої програми повинен відповідати предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Структура освітньої програми має передбачати можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін в обсязі, передбаченому законодавством.

Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дає можливість здобути компетентності, потрібні для подальшої професійної діяльності.

Освітня програма забезпечує набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Зміст освітньої програми враховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає фактичному навантаженню здобувачів, досягненню цілей та програмних результатів навчання.

Освітня програма містить такі складові:

- титульна сторінка;
- загальна характеристика освітньої програми;
- погодження з зовнішніми стейкхолдерами, залученими до розробки освітньої програми (представниками бізнесу, роботодавцями, випускниками, здобувачами вищої освіти, професійними громадськими організаціями, іншими стейкхолдерами);
- профіль програми (містить цілі освітньої програми, опис предметної області, працевлаштування та продовження освіти, стиль та методика навчання, програмні компетентності випускника, ресурсне забезпечення реалізації програми, академічна мобільність).
- структура та компоненти освітньої програми (розподіл змісту освітньої програми та обсягу кредитів ЄКТС за компонентами освітньої програми, структурно-логічна послідовність їх вивчення).
- опис форм атестації здобувачів освіти;
- матриці відповідності визначених Стандартом компетентностей дескрипторам НРК, співвідношення результатів навчання та компетентностей, співвідношення навчальних дисциплін та результатів навчання
- вимоги професійних стандартів (за наявності)
- вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

Зміст Освітньої програми, освітні компоненти, включені до освітньої програми, мають становити логічну взаємопов'язану систему та в сукупності давати можливість досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

6.ЗАХОДИ ПО УСУНЕННЮ НЕДОЛІКІВ, ВИЯВЛЕНИХ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АКРЕДИТАЦІЙНОГО МОНІТОРІНГУ

Перевіряючі особи з числа членів НМР та залучених нею фахівців та провідних науково-педагогічних працівників ЦНТУ (як правило тих, що являються експертами та галузевими експертами НАЗЯВО) на чолі з проректором з наукової роботи ЦНТУ, за потреби, надають рекомендації з удосконалення відповідної освітньої програми та освітнього процесу.

Гаранту освітньої програми після ознайомлення з результатами внутрішнього моніторингу, що проводилася за рік до планової акредитації, надається 1 місяць для виправлення виявлених помилок та усунення слабких сторін освітньої програми та освітнього процесу її реалізації. По завершенню зазначеного періоду проводиться повторний внутрішній акредитаційний моніторинг.

Після ознайомлення з результатами внутрішнього моніторингу

сформованих відомостей самоаналізу за 2-3 місяці до дати їх завантаження в систему НАЗЯВО, гаранту освітньої програми надається термін у 10 днів для виправлення виявлених помилок та усунення слабких сторін відомостей самоаналізу. По завершенню зазначеного періоду проводиться повторний внутрішній акредитаційний моніторинг відомостей самоаналізу.

Проректор з наукової роботи

Олександр Левченко